

Historische kerken in gesprek met pinkster- en evangelische kerken

Verslag van de Studiemiddag over het Global Christian Forum als nieuwe vorm van oecumene
d.d. 3 april 2009

Een initiatief van Centrum IIMO in overleg met de Raad van Kerken, de Evangelische Alliantie en de Verenigde Pinkster- en Evangelische Gemeenten.

Opening

Prof.dr. Martha Frederiks, hoogleraar missiologie en directeur van Centrum IIMO heet alle aanwezigen hartelijk welkom. De aanleiding voor deze studiedag is de evaluatie van het Global Christian Forum (GCF) die Centrum IIMO op verzoek van de commissie van het GCF uitvoerde. Deze evaluatie over de eerste 10 jaar van het GCF werd opgesteld door drs. Huub Vogelaar en Dr. Greetje Witte-Rang, met het secretariaat van Centrum IIMO de organisatoren van deze studiemiddag. Biedt het GCF nieuwe mogelijkheden voor de oecumene en waar zullen we over 20 jaar staan als het gaat om de samenwerking tussen de kerken: dat zijn de vragen die centraal zullen staan tijdens deze bijeenkomst.

Inleiding drs. Huib van Beek

(0281 op www.stucom.nl)

Drs. Huib van Beek, secretaris van het Global Christian Forum houdt de eerste inleiding waarin hij vertelt over de achtergronden van het ontstaan van het GCF, de aanpak van het GCF, de ontwikkelingen in de eerste tien jaar en de vragen waar het GCF nu voor staat.

Inleiding prof.dr. Adelbert Denaux

(0282 op www.stucom.nl)

Prof.dr. Adelbert Denaux, decaan van de faculteit Katholieke Theologie, was bij één bijeenkomst van het GCF aanwezig. De titel van zijn inleiding luidt: 'Het Global Christian Forum. Weg naar de toekomst? Een Rooms-katholieke benadering'.

Inleiding dr. Bas Plaisier

(0284 op www.stucom.nl)

Dr. Bas Plaisier, tot juni 2008 scriba van de Protestantse Kerk in Nederland, en uit dien hoofde enkele malen aanwezig op bijeenkomsten van het GCF, spreekt over 'Het Global Christian Forum en verder: van GCF naar een Nederlands Christelijk Forum'. Aansluitend aan zijn inleiding vertelt hij na vragen uit de zaal dat het Beraad van Kerken

een initiatief is van de Raad van Kerken dat nu enkele jaren functioneert. Van het Beraad maken niet alleen de lidkerken van de Raad van Kerken deel uit, maar ook een reeks kerken die (nog) geen lid zijn van de Raad, zoals verschillende reformatorische, evangelicale en pinksterkerken. Eerst kwam men een maal per jaar bij elkaar, momenteel twee maal, en bij die gelegenheden wordt gekozen voor een bepaald onderwerp, zoals 'het gebed'.

Inleiding prof.dr. Cees van der Laan

(0283 op www.stucom.nl)

Prof.dr. Cees van der Laan, hoogleraar Pentecostalisme aan de VU, houdt een inleiding die als titel draagt 'One in the Spirit, Pentecostaalse visie op het Global Christian Forum' waarin hij teruggaat naar het begin van de wereldwijde pinksterbeweging.

Verslag Forumdiscussie

Aan het forumgesprek wordt deelgenomen door drs. Huib van Beek, ds. Peter Sleebos, voorzitter van de Verenigde Pinkster en Evangelische Gemeenten, Arnold van Heusden, directeur van de Evangelische Alliantie, prof.dr. Anton Houtepen, RK, emeritus hoogleraar oecumenica, June Beckx, coördinator van SKIN, migrantenkerken in Nederland en Suzanna Vergouwe, jongerenambassadeur van de Raad van Kerken in Nederland. De forumleden krijgen ieder vijf minuten om te reageren op het gehoorde.

Peter Sleebos opent met de opmerking dat voor iemand uit de Pinksterbeweging vijf minuten natuurlijk een crime is. Hij was betrokken bij de GCF-bijeenkomsten in Warburg, Limuru en New Delhi. Dit soort ontmoetingen was nieuw voor hem, ook al kende hij door zijn vrouw, die afkomstig is uit de PKN, de wereld van de oecumene al wel enigszins. 'Voor ons is vooral van belang de vraag: wat is het doel? Er leeft de angst dat de

gevestigde kerken controle zullen uitoefenen op de vrije kerken. Bij ons staat centraal de motivatie van het gezamenlijk getuigenis. Joh.17: het gaat om eenheid met een doel, namelijk zodat de wereld zal zien! De nadruk op de missie zal daarom in het GCF aangescherpt moeten worden: dat we elkaar tegemoet willen komen en helpen bij de missie. Als dat gebeurt, heb je ons mee. Het moet niet blijven bij intellectuele zaken. Mensen uit de pinksterbeweging moeten bij het gebod 'heb God lief' groeien van het hart, via de ziel naar het verstand. En bij de gevestigde kerken moet het groeien in de andere richting gaan. Dan zullen we elkaar in het midden tegenkomen. Bij de traditionele kerken nemen we vaak een top-down-benadering waar. Bij ons gaat het bottem-up. Gelovigen voelen zich geleid door de Geest, maar dat moet je natuurlijk wel in goede banen zien te leiden. Maar op zich is dat wel prachtig en het zou ook de oecumene veel meer moeten kenmerken. Als het doel van het GCF zou zijn de evangelisatie, dan zou men ons mee hebben! Een hervormde predikant verweet een collega van mij eens dat hij de secularisatie bevordert, omdat hij mensen bij hem uit de kerk weg trok. Mijn reactie daarop was dat hij zijn collega zou moeten aanbieden om in diens kerk een praise-avond te houden, want het is zeker onze bedoeling niet om gelovigen rond te pompen.'

June Beckx ziet het GCF in feite als het antwoord op een behoefte die bij ieder leeft. Wat is dat: een behoefte aan oecumene? 'Ik bekijk dat vanuit mijn ervaring met de migrantenkerken. We moeten niet te ideaal en te ideëel willen zijn en willen samengaan e.d. Het gaat er in de eerste plaats om dat we ons niet vijandig ten opzichte van elkaar opstellen. Het is een bewustwordingsproces dat toenadering er moet zijn, dat er interreligieuze verzoening moet zijn. Dat moet het doel van het GCF zijn. Er zijn pijnpunten met betrekking tot allerlei zaken, en die moeten bespreekbaar gemaakt worden. Het succes van het GCF is zijn methode: bijeenkomen zonder kerkelijke bagage, elkaar ontmoeten als kwetsbare mensen. We moeten elkaar blijven bevragen en relaties creëren in een sfeer van veiligheid en vertrouwen. De uitdaging is hoe je de mensen erbij betreft bij het GCF. Tot nu toe waren vooral de meest open mensen erbij

betrokken, zegt de evaluatie van Centrum IIMO. Als je interne strubbelingen hebt, is het moeilijk om anderen open tegemoet te treden. De migrantenkerken kennen om die reden nog een gesloten structuur: er zijn nog teveel interne problemen die eerst opgelost moeten worden. Daar ligt een uitdaging, want als door de methodiek van het GCF het gevoel van bedreiging is weggenomen, kunnen we aan de echte oecumene gaan werken.'

Arnold van Heusden vertelt dat hij ook aanwezig was op de GCF-bijeenkomst in Warburg. 'We spreken vandaag over twee bewegingen die al meer dan 60 jaar oud zijn. De moeite in de relaties betroffen steeds wisselende onderwerpen: syncretisme, de nadruk op politieke vragen e.d. Wat dat betreft zijn nu betere tijden aangebroken. Maar laten we niet vergeten dat het indertijd wél ergens over ging, en dus die tijd dus niet afdoen als niet relevant. De agenda is net als de beweging als geheel voortdurend in beweging. Soms op de ene plaats, dan op de andere. Het is ook ergens voor. Als je als kerk ergens voor gaat en weet wat je wilt, is het ook makkelijker om samen te werken. Eenheid moet ergens over gaan. Zie bijvoorbeeld de zendingsgenootschappen, de afschaffing van de slavernij. Het gaat daarbij niet om één dak voor ons allemaal, maar het doel moet zijn door ontmoeting te bereiken dat we alleen nog maar met hoogachting over elkaar kunnen spreken. We moeten samen kijken naar de echte uitdaging, en dat is de grote hoeveelheid mensen die geen weet heeft van het geloof. Natuurlijk, ook fusies zullen nodig zijn, en dat gebeurt ook al. De uitdaging voor de komende jaren zal zijn om ook die evangelicalen en pentecostalen die nu nog niet georganiseerd zijn, erbij te krijgen. Dat is niet makkelijk: als ik het zwak uitdruk: het is moeilijker dan een kruiwagen vol kikkers bij elkaar te houden. Het blijft spannend.'

Suzanna Vergouwe is jongerenambassadeur van de Raad van Kerken. Sinds vorig jaar is er een groep van zo'n 10-15 jongeren uit de lidkerken van de Raad die samen willen nadenken over jongeren en oecumene. 'Na de zomer willen we met een discussiestuk komen. Hier wil ik graag iets vertellen over mijn faith-history en wil ik mijn visie op oecumene uiteenzetten. Ik kom uit de Bond van Vrij-

evangelische gemeenten, uit Zeeuws Vlaanderen. Daar werd niet in hokjes gedacht. Maar toen ik naar Yerseke verhuisd was, wat dat anders, en dat verbijsterde me. Via de WSCF verdiepte ik me in de oecumene. Daar deelden we ook onze geloofsverhalen. Zo ontwikkel je respect voor anderen en leer je heel breed te kijken. Zo krijgen verhalen een gezicht. Je leert van en over elkaar. Dat is voor mij oecumene. Ik zou U graag de vraag willen voorleggen waarom U het zo belangrijk vindt dat wij, jongeren, betrokken zijn bij de oecumene. Wat wilt U daarvoor doen? Ik ben 32 jaar. De mensen om mij heen denken niet meer in termen van structuren van kerken, ze zijn gewend aan veelheid zonder grenzen, en stellen zich de vraag "What is in it for me?" We zijn geïnteresseerd en betrokken en waarderen authenticiteit, en we vinden ook geschiedenis en traditie belangrijk. Aan dat laatste ontbreekt het helaas vaak nog: jongeren zullen ook moeten leren over de oecumene, geschoold worden.'

Anton Houtepen: 'Voor alle christenen over de hele wereld geldt in de eerste plaats waar Beloken Pasen voor staat: na het paasfeest gaan we verder, in de woorden van de mis op deze zondag: *Quasi modo geniti infantes, rationabile, sine dolo lac concupiscite* (uit 1 Petr 2: 2): als pasgeboren kinderen begerig naar de onvervalste geestelijke melk. Oecumene is de beweging in alle kerken, een roeping tot katholiciteit, om één te zijn. Dat resoneert niet alleen verstandelijk bij mij, maar het leeft in mijn hart, het beweegt mij. Als Faith and Order-man heb ik moeite met het begrip 'open space'. Je werkt nooit in een vacuum, want ieder komt binnen met bepaalde ideeën. De 'open space' kan geen vacuum of vormeloze vorm zijn, dat bestaat niet. Een organisme is de ideale vormgeving, want zonder vormgeving verzinken we in het niets. We dragen bovendien allemaal elementen uit onze traditie met ons mee. Structuren die ons zijn gegeven. De 'open space' is ook gevuld met de persoon en het leven van Jezus Christus en het verzet dat Hij ondervond. Dat dragen we allemaal met ons mee. Dat heeft niets te maken met onze goede wil of met psychologie, nee, het is het hart van het geloof dat ons is gegeven. Met alle organisatie die we hebben zoals de sacramenten, de liturgie, het getuigenis van de martelaren, de woorden van

Nicea: daarmee vullen we de 'open space'. Het lichaam van Christus is onbegrensd, als volk van God zijn we geroepen uit de wereld van de ongelovigen. De tempel van Gods Geest is open voor alle volkeren. Daar hoort ook de strijd voor mensen bij: tégen de onderdrukking van mensen, vóór emancipatie. Op dat terrein leven veel misverstanden ten aanzien van de oecumene.'

Huib van Beek reageert als eerste op alle sprekers. Hij gaat vooral in op de opmerking dat het bij eenheid ergens over moet gaan. 'Ik heb geprobeerd aan te geven dat dat precies de vraag is waar het GCF nu voor staat. Het gesprek op gang brengen was fase 1. Maar nu moet het GCF verder. Ik ben het overigens eens met Houtepen als hij zegt dat de 'open space' niet leeg of neutraal of zonder inhoud is: het gaat ergens over en het gaat ergens om, namelijk om het invullen van eenheid.'

Discussie met de zaal

Klaas van der Kamp (secretaris Raad van Kerken) vraagt zich af op de tijd niet rijp is voor meer structuur in het GCF en in de nationale christelijke fora. Authenticiteit is een grote waarde. Daarin moeten we een balans vinden: er moet een plek zijn voor de pinkstermensen, maar er wordt te gemakkelijk gedaan of dat allemaal zonder structuur zou kunnen. Het collectieve geheugen is erg belangrijk, zoals ook Suzanna al zei. Anders gaan we geheid het wiel opnieuw uitvinden.

Pater Sjef Kuppens, werkzaam in de Schilderswijk in Den Haag, is blij dat we hier samen zijn. 'Maar de afwezigheid van andere kleuren treft me. Ik had hier ook Latijnsamerikaanse en Afrikaanse kerken verwacht. Die mis ik. We kunnen onszelf en elkaar ook met andere culturen verrijken, niet alleen met andere tradities. We moeten meer verbondenheid scheppen, hen willen ontmoeten. Hoe global is het GCF? Hoe cultureel divers is het GCF eigenlijk?

June Beckx reageert op pater Kuppens. De sessies van het GCF in Afrika waren wél zwart. Dat ligt ook aan de regio. Maar het is inderdaad zo, dat de migrantenkerken op dit moment nog gesloten zijn, bezig met hun eigen strubbelingen, en dan is het moeilijk om

je op anderen te richten. Dat is tegelijk ook een uitdaging voor de andere kerken. Overigens is ook een probleem dat de meeste migranten een seculiere baan hebben en dus niet zomaar naar zo'n bijeenkomst als deze kunnen komen. En ook de taal is een probleem. Al dit soort zaken zullen we samen moeten overwinnen.

Henk Kuyk heeft het gevoel dat er verschillende Fora zijn, en niet één GCF. Er zijn verschillende combinaties van mensen met een eigen doel. 'Als het om zending gaat, zullen we ons er rekenschap van moeten geven hoe we dat doen. Op dat punt moeten we van elkaar leren.'

Piet van Dis denkt dat de wereld verder is dan wij zelf. 'Er was een bankdirecteur die zich verootmoedigde. Dat is toch voor de kerk een uitdaging: wat kunnen we als kerk daarmee doen? Mijn ervaring in Delft is dat het met het gebed voor de Eenheid steeds minder gaat. Maar er is wel samenwerking rond de Alpha-cursus. Helaas hebben we de gezamenlijke kerken niet gehoord rond de crisis. We moeten de wereld onze eenheid tonen.'

Arjan Plaisier (scriba PKN): 'Oecumene die geen doel dient, draait in een kringetje rond. Het GCF heeft een eigen waarde, maar zal in de regio's handen en voeten moeten krijgen, in relatie tot de problemen die in die regio's bestaan. Wij moeten niet hier nu onderwerpen gaan zitten verzinnen, dat is gevaarlijk. De kredietcrisis legt het bestaan van een grote geestelijke armoede bloot. Dat is inderdaad iets voor de kerk, het is haar core business. Maar we moeten niet gaan staan dringen achter de microfoon van reacties op de crisis of op andere sociaal-maatschappelijke vraagstukken. De crisis laat ons zien dat wij eenzijdig gefixeerd zijn op economische waarden en dat geestelijke waarden, of moraal, zijn verdwenen. Het leren van het christelijk ABC: in de overdracht daarvan zijn we als kerken tekort geschoten.'

Sjaak van 't Kruis vraagt zich af of de lijn van globale Noorden en het globale Zuiden niet ontbreekt in het GCF? 'In de traditionele oecumene speelt die lijn een belangrijke rol. Bovendien zijn pentecostals in het Noorden en in het Zuiden niet zomaar hetzelfde'.

Anton Houtepen wijst erop dat de oecumenische beweging in de vorm van de Wereldraad van Kerken, het Vaticaan, de WARC, Nederlandse bisschoppen, etc. zeer duidelijke richtlijnen heeft gegeven over wat in deze tijd moraal is, waar de 'moral sentiments' op berusten. 'Dom Helder Camara zei ooit dat als de zon net zo gulzig en dorstig zou zijn als de rijke man, er geen druppel water of dauw meer zou zijn op aarde. Die gulzigheid die we ook aantreffen in het prosperity gospel (dat meer aan jezelf belooft als aan de buurman) dat een vorm van christendom is die de cultuur bevestigt in plaats van tegensprekt. Dat moeten we elkaar voor ogen houden. Het Accra-document van de WARC over het neo-liberale beleid is in dat kader heel belangrijk. De verootmoediging is mooi, maar moet ook bestaan in het bestrijden van de begeerte, de wortel van alle kwaad.'

Huib van Beek vertelt dat die culturele verscheidenheid, ook tussen Noord en Zuid, duidelijk blijkt op de verschillende regionale bijeenkomsten van het GCF. Een van onze ervaringen binnen het GCF is dat pinksterkerken in het Zuiden veel opener staan tegenover voor samenwerking met christenen uit andere tradities dan die in het Noorden en Westen, die veel meer bezig zijn met het behoud van structuren en macht. En er is binnen die groepen ook opluchting als er meer mogelijk blijkt dan ze tevoren gedacht hadden. 'Dat stimuleert mij enorm in mijn werk. Bij de voorbereiding van Limuru wezen de Assemblees of God in de VS de uitnodiging van de hand, omdat ze meenden dat pinksterkerken in andere delen van de wereld niet zouden begrijpen als zij zouden meedoen. Dat inspireerde mij om Assemblees of God uit andere delen van de wereld er bij te krijgen, wat ook gebeurde. Dat betekent dat het GCF ook bijdraagt aan een wisselwerking binnen tradities.'

June Beckx ziet ook dat in het GCF deuren open gaan. De individuele benadering is de kracht van het Forum, aan het sociale wordt al genoeg gedaan. Het gesprek is belangrijk, toenadering. Hoe je mensen bij het geloofsgesprek betreft, is al een zoektocht op zich. 'Maar laten we niet te snel overgaan tot gezamenlijke actie.'

Arnold van Heusden zegt van zichzelf dat hij een verhalenverteller is. 'Ik was bij iemand die kanker heeft. Hij heeft een baan en doet veel vrijwilligerswerk, onder andere het uitdelen van maaltijden op straat. De afgelopen maand was, zo vertelde hij me, het aantal mensen dat die maaltijden nodig had, gegroeid van 400 naar 1000 in de week, vanwege de kredietcrisis. Maar kun je dan wel harder werken, vroeg ik hem. Natuurlijk, zei hij. En de mensen geven ook meer. Er worden zo nieuwe economische wetten zichtbaar die veel meer horen bij het wezen van de kerk. Daar mogen we ook toe oproepen. Ik ben blij met het Appel van Antwerpen en met hetgeen Bob Goudzwaard doet en zegt. Overigens wees Goudzwaard, toen ik bij hem op bezoek was, op de Theunisbloem in zijn tuin, die hij, hoewel onkruid, toch niet verwijdert omdat het een Christussymbool is: iedereen kan bloeien als de zon schijnt, maar hij bloeit als het donker wordt.

Margarithe Veen zegt zich geroepen te voelen iets te zeggen als één van de weinige jongeren in de zaal en als steun voor Suzanna. Ze krijgt de indruk dat deze middag oecumene gezien wordt als iets extra's, als iets buiten de kerk in plaats van dat oecumene tot het wezen van het kerk-zijn behoort! Als we niet één zijn, zijn we niet heel als kerk. Ik ben een kind van Bossey (het oecumenisch Instituut van de Wereldraad van Kerken en conferentieoord nabij Genève), begiftigd met oecumene. Ik studeerde daar met mensen uit de hele wereld, jong en oud en van alle verschillende christelijke denominaties. Ik liep colleges bij Anton Houtepen. Ik ben niet opgegroeid in hokjesdenken. Valt het nog wel uit te leggen aan jongeren wat we hier doen? Er is in die 60 jaar dat de Wereldraad bestaat zoveel gebeurd, er is erkenning over en weer. Dat betekent dat we niet opnieuw hoeven te beginnen. Maar helaas is er te weinig aandacht voor oecumene aan de universiteiten. In Bossey werden we geacht een oecumenische gemeenschap te 'vormen'. Het ging niet om de vraag of oecumene iets van het hart of verstand was, maar het was iets van je hele zijn. En ik herinner (gedenk) vooral de momenten in de kapel waar we samen vierden, samen deelden en leerden van elkaar. Door die oecumenische vorming heb ik vrienden voor het leven leren kennen.

Guus Kessler (nu woonachtig in Steenwijk, maar binnenkort weer in Costa Rica) vertelt dat hij veel mooie dingen gehoord heeft waar hij het mee eens is. 'Er is echter maar weinig gezegd over de Bijbel. Wil men de Evangelicalen erbij hebben, dan moet er gesproken worden over de Bijbel. De prosperity theologie laat de zwakke plekken in de positie van de Evangelicalen zien. Men spreekt over de authenticiteit van de Schrift, maar zonder een goede interpretatie daarvan. Daarom wil ik een voorstel doen: laat het GCF een conferentie houden over de interpretatie van de Heilige Schrift.'

Henk van den Brink van de Stichting Gave die kerk en vluchtelingen bij elkaar wil brengen, roept de kerken op samen te zoeken naar hoe ze missionair kunnen zijn ten aanzien van de vreemde volkeren in eigen land ('zending in eigen land'): in 2008 13.277 mensen. 'Een kerk die niet werft, sterft. We moeten samen naar buiten treden. Zending dichtbij is nodig. Wat is de boodschap die we samen als kerken brengen aan mensen buiten de kerk: daarover zouden we moeten spreken.'

Joris Vercammen (aartsbisschop Oud-Katholieke kerk) had in de bijeenkomst in Limuru zijn eerste echte ontmoeting met Pentecostalen. 'Ik geloof heel erg in het geloofsgesprek. De ontmoeting in Limuru verbreedde mijn wereld. Kunnen we niet als alle christenen in Nederland, als kerken in Nederland een beperkt gezamenlijk missionair project opzetten? Is daarvoor de tijd niet gekomen?'

Peter Sleebos antwoordt dat we daarvoor eerst elkaar moeten vertrouwen en elkaars geloofsreis moeten horen en daaruit horen dat het over dezelfde Jezus en dezelfde verlossing gaat. 'Dat moet eerst gebeuren, anders lukt het niet, dat strandt bij de eerste ontmoeting. En we moeten ook met elkaar spreken over wat het betekent om missionaire kerk te zijn. Voor Pinkstermensen betekent dat: ongelovigen bij de kerk brengen. Maar ik heb het gevoel dat missionair zijn bij veel mensen is: kerkverlaters weer terug bij de kerk brengen. Daarom moeten we er ook over spreken waarop mensen stukliepen bij de kerken. In mijn ogen is een verdieping van onze intieme omgang met Jezus Christus daarbij nodig. Als

reactie op Klaas van der Kamp: natuurlijk is daarvoor een stukje structuur noodzakelijk. Maar het is aan de buitenkant dat je het warme vlees ontmoet.

Martha Frederiks wijst erop dat de Nederlandse Zendingsraad al bestaat: we moeten niet het wiel opnieuw gaan uitvinden.

Uit de zaal komt tot slot nog de vraag van Kees Slijkerman welke toekomst en welke mogelijkheden Sleebos en Van Heusden zien voor het Beraad van Kerken. Kunnen de plaatselijke raden van kerken al aan de slag met het GCF op plaatselijk niveau?

Anton Houtepen antwoordt dat er lokaal al heel veel gebeurt. De evangelische beweging heeft in grote delen van veel reformatorische kerken al wortel geschoten. 'Voorwaarde is wel van alle oecumene dat het een samenwerking van gelijken is. Plaatselijke oecumene is de basis van alle andere oecumene, want daar heb je zicht op wat er lokaal aan problemen speelt. We moeten elkaar waarderen om wie we zijn, ons niet verheffen boven de ander. Het GCF kan eraan

bijdragen - hoe de vorm ook wordt - dat we dat gaan doen: elkaar als gelijken aanvaarden.'

Huib van Beek spreekt het slotwoord. 'Als ik gevraagd wordt om over het GCF te spreken, aarzel ik altijd. Het is internationaal begonnen, maar de vraag is steeds: hoe verbind je het met plaatselijke situaties? Ik ben blij dat dat hier gebeurde. Het gaat bij het GCF om een aanzet om deuren open te zetten, om breuken te helen. Dat is een agenda waar we nog maar net mee begonnen zijn. We moeten zoeken naar plaatsen waar we dat op gang kunnen brengen. In Noorwegen is nu nog maar één Raad van Kerken waarin 98% van de christenen in Noorwegen in vertegenwoordigd zijn: eerder gescheiden groepen zijn zo bij elkaar gekomen. Zij hebben besloten ook bij elkaar te komen op de manier waarop dat in het GCF gebeurt. Ik ben dankbaar voor deze middag, die ik ervaar als bemoedigend. En tot slot wil ik een oproep doen. Het is belangrijk dat we de deur open laten voor de heilige Geest, om nieuwe wegen in te kunnen slaan. Dank U wel.

Martha Frederiks besluit de bijeenkomst met een dankwoord aan alle sprekers en de aanwezigen.

Dit verslag werd gemaakt door de organisatoren van de studiemiddag, met elke redactionele aanvullingen door de webmaster van StuCom. De lezingen staan als 0281 t/m 0284 op www.stucom.nl

Meer over het Global Christian Forum: 0201 en 0202 op www.stucom.nl

Dit is document 0285 op www.stucom.nl